

Eenzame pop in mensenwereld

'Nora' van Toneelgroep Amsterdam

■ TONEEL

„Leeuwerikje! Krekeltje!” Bankdirecteur Torvald Helmer heeft talloze koosnaampjes voor zijn vrouw Nora die in zijn bijzijn met haar armen gespreid als een vogeltje door het huis dartelt. Toch lopen de rillingen over je rug als je de twee samen ziet. De warmte van liefde ontbreekt totaal in Ibsen's *Nora* van Toneelgroep Amsterdam.

De Noorse toneelschrijver Henrik Ibsen schreef *Nora*, ook wel bekend als *Een Poppenhuis*, in 1879. Net als in zijn andere beroemde stuk, *Hedda Gabler*, plaatst hij een vrouw in een wereld waarin zij niet zichzelf kan zijn, en waarin mannen de touw-

niet waarderen. Ibsen's stuk zorgde na de première in 1880 voor veel protesten. Opschud-

tjes in handen hebben. Dat de titelheldin Nora uiteindelijk voor zichzelf kiest en een radicale beslissing neemt kon het negentiende-eeuwse publiek

ding veroorzaakt het stuk tegenwoordig niet meer, maar interessant blijft de psychologie van Nora zeker. Regisseur Thibaud Delpeut heeft met de ijzersterke cast van Toneelgroep

Amsterdam van *Nora* een actueel huwelijksdrama gemaakt.

Met een topbaan, een mooie vrouw die naar zijn pijpen danst en een stel leuke kinderen beschouwt Torvald zijn leven als geslaagd. Daarin is hij vast niet de enige. In zijn ogen leidt hij voor de buitenwereld het perfecte bestaan. Wanneer hij zijn vrouw op kinderachtige wijze toespreekt, werpt zij zich in zijn armen. Zo zijn de regels van hun spel, dat ze spelen sinds ze getrouwd zijn. En kennelijk heeft zij vrede met deze omgangsvormen.

In een kale witte ruimte, het

• Mooi en spannend samenspel van Halina Reijn en Thomas Ryckewaert.

FOTO: JAN VERSWEYVELD

decor oogt als een ijspaleis, speelt Thomas Ryckewaert de echtgenoot spookachtig: je ziet zijn lach, maar je voelt een beklemmende ondertoon in alles wat hij zegt en doet. Het blijft erg spannend om naar hem te kijken.

Vogeltje

„Een vogeltje mag geen slecht geweten hebben, anders zingt het vals”, zegt hij kleinerend tegen Nora als zij over iets onschuldigs liegt. Lading krijgen zijn woorden pas echt als blijkt dat Nora een groot geheim heeft. Een leugentje om bestwil, lang geleden, knaagt aan haar. Geleidelijk aan zien we hoe zij hierdoor de greep op haar leven verliest.

Nora, aangrijpend mooi gespeeld door Halina Reijn, wordt eigenlijk door niemand serieus genomen, niet door haar man, niet door haar vrienden. Met haar lichtblauwe

jurkje, bijpassende jas en een glanspanty die haar poppenbenen geeft, is ze net een barbiepop. Van Nora zien we in eerste instantie dan ook alleen haar stralende buitenkant. Pas als ze de wanhoop nabij is laat Reijn, heel subtiel, Nora's menselijke kant zien.

Soms zetten de acteurs halverwege een zin gekke stemmen op, dat geeft de voorstelling een mooie dynamiek en een surreële sfeer. Het schept misschien wel wat afstand, maar dat stoort helemaal niet. Wat de eventuele gedateerdheid van Ibsen betreft: alleen de slotscène is – ondanks het tragische maar prachtige beeld – misschien wat achterhaald. Gaan mensen tegenwoordig niet eerst in therapie voordat ze definitieve beslissingen nemen? De deur achter je dicht trekken is wel erg makkelijk, meer een actie van een boos kind. En juist zo wil Nora niet gezien worden.

Maaïke Staffhorst

Info: www.tga.nl

★★★★☆